

Velferdsteknologi – hva sier loven?

Står dagens lovgivning i veien for god og fremtidsrettet samfunnsutvikling på dette området?

Velferdsteknologi

NEI

Men det er noen rettssikkerhetsutfordringer som er så viktige at de er lovfestet.

Svært få bestemmelser som direkte gjelder velferdsteknologi

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Velferdsteknologiens ABC - 17. og 18.
september 2018

Aktuell lovgivning

Helse- og omsorgstjenesteloven

Pasient- og brukerrettighetsloven

Vergemålsloven

Personopplysningsloven

- Kvalitetsforskriften, endret fra 01.01.2017
- Verdighetsgarantien

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Velferdsteknologiens ABC - 17. og 18.
september 2018

Utgangspunktet

De vanlige reglene og saksbehandlingen gjelder:

- kartlegging/vurdering av behov
- brukermedvirkning
- forsvarlige tjenester
- utredning og enkeltvedtak
- dokumentasjonsplikt
- egenbetaling
- taushetsplikt

Helse- og omsorgstjenesteloven

- Kommunens ansvar (plikt) for helse- og omsorgstjenester, særlig § 3-2 nr. 6a og 6b
- Kommunen skal tilby nødvendige og forsvarlige tjenester etter § 3-1 og § 4-1: Skal bistandsbehovet dekkes med eller uten velferdsteknologi?
- Tilbudet skal være verdig

Pasient- og brukerrettighetsloven

- Er en rettighetslov
- Alle helsehjelp forutsetter samtykke
(§ 4-1)
(hvis ja, da er resten stort sett
uproblematisk)

Hvem har samtykkekompetanse

- Myndige personer
- Mindreårige etter fylte 16 år
- Foreldre eller andre med foreldreansvar til barn under 16 år

Samtykke kan når som helst trekkes tilbake

Bortfall av samtykkekompetanse

Pasient- og brukerrettighetsloven § 4-3 annet ledd:

Kan bortfalle ved:

- fysiske forstyrrelser
 - psykiske forstyrrelser
 - senil demens
 - psykisk utviklingshemming
- og åpenbart ikke i stand til å forstå...*

Hvem tar avgjørelsen?

- Den som yter helsehjelpen
- Avgjørelsen skal begrunnes skriftlig
- En diagnostisk avgjørelse, ikke et forvaltningsvedtak
- Nærmeste pårørende skal informeres (§ 4-3 fjerde ledd)

Mangler samtykkekompetanse

Men **motsetter seg ikke** helsehjelpen.

- Er helsehjelpen **lite inngripende**, tas avgjørelsen av den som yter helsehjelpen
- Ved **alvorlige inngrep**, innhentes informasjon fra nærmeste pårørende samt rådføre seg med annet kvalifisert helsepersonell
- (§ 4-6 første ledd og annet ledd)

Varslings og lokaliseringsteknologi § 4-6a, endret i 2013

- Formålet er å legge bedre til rette for teknologi som kan avverge skade. Skal gi den enkelte trygghet og mulighet for selvstendighet og til å klare seg på egenhånd i dagliglivet.
- Ingen skal, i utgangspunktet, påtvinges velferdsteknologi uten at det fremstår som et gode for brukeren

Hva kan være varslings- og lokaliseringsteknologi

- Varsling: Vindu- og døralarmer, alarmmatter, ringesnor festet i tøyet, bevegelsessensor, fallalarmer osv. Hensikten er å varsle for å få hjelp
- Lokaliseringsteknologi, sporingsteknologi, f.eks. GPS

Varslings- og lokaliseringsteknologi (§ 4-6a)

Skal treffes vedtak som ledd i tjenester

- - må være nødvendig for å hindre eller begrense risiko for skade
- - må være i pasientens/brukerens interesse
- - må være det minst inngripende tiltaket
- - sannsynlig at brukeren ville gitt tillatelse
- - pårørende skal uttale seg

Når pasienten motsetter seg tiltaket

Da er vi over i kapittel 4A, og **gjelder bare helsehjelp**: § 4A-4:

- - diagnoseuavhengig
- - gjelder somatisk helsehjelp
- - arenauavhengig
- - bl.a. bruk av varslings- og lokaliserings-systemer med tekniske innretninger

Kapittel 4A

- Hvordan defineres motstand?
- Hvordan kan en pasient som mangler samtykkekompetanse protestere mot en alarmmatte, passeringsalarm, GPS el.?

Mennesker med utviklingshemming

Egne bestemmelser i helse- og omsorgs-
tjenesteloven kapittel 9

§ 9-2: *Bruk av inngripende varslingsystemer
med tekniske innretninger regnes alltid
som tvang eller makt*

Kapittel 9 er en særlov og går derfor foran kapittel
4A.

«Teknologi vil aldri kunne erstatte menneskelig kontakt og faglig kompetanse. Velferdsteknologi kan imidlertid gi pasienter og brukere nye muligheter til selvstendighet, trygghet og fysisk aktivitet og til å klare seg på egenhånd i dagliglivet.»

Prop. 90 L (2012 – 2013) Lovforslag om endringer i bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi

Fremtidsfullmakt (vergemålsloven)

- Fullmakt til å representere fullmaktsgiveren i fremtiden hvis det skulle oppstå bl.a. demens eller alvorlig svekket helbred, og som ikke lenger kan ivareta sine interesser som omfattes av fullmakten.
- Kan omfatte personlige forhold på helt bestemte områder
- Formkrav som ved et testamente og i tillegg stadfestes av Fylkesmannen
- Kan ikke samtykke til bruk av tvang

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Velferdsteknologiens ABC - 17. og 18.
september 2018

